

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Praedicatorum Friburgensium lector - Cod. Ettenheim-Münster 191

Weisser, Philipp

[S.l.], 1628-1929

Dubium tertium

[urn:nbn:de:bsz:31-117415](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-117415)

erit vite, conceptus Leonis, & conceptus animalis
 & plane a veritate alienum. Probatur eo cond: 2.
 Voces et nomina significant idem quod conceptus sui,
 tunc constitutus, sunt. voces in ore, loco conceptus,
 et nomina et verba significant res ipsas, quod
 illud significat, ut quod significat eam. Probatur 3.
 tunc, sed non in constituto ad significandum conceptus sui.
 sed res ipsas et, ut patet in hac voce, homo,
 & certe in posita ad significandum nomen humana
 existens.
 Verum licet certis sit sententia Voces et nomina tam
 res, quam conceptus significant, non tamen in cons
 certat & inter Autores de primo et immediato
 signato nomen, et nomen. An si voces, prius et im
 mediatis significant res, et postea conceptus. Val e con
 tra, prius significant conceptus et deinde res, & qua
 differe resolvendum a breviter sit.

Conclusio 3a. Voces et Nomina prius, et immedi
 atis expriment conceptus intellectus, et deinde
 mediantibus conceptus significant res. Haec conclusio
 e. d. Thomae parte 1a quod 13. artic: 1. ubi sic ait.
 Voces sunt signa intellectus, et in intellectu
 sunt rem similitudines, et sic patet q
 voces referunt ad res sedas mediante con
 ceptione in intellectu; ex qibz verbis sic argumentor.
 Sed s. thomae Voces significant et res, et conceptus.
 Sed significant res mediante conceptione intel
 lectus, quod voces immediate significant conceptus,
 mediante vero ipsas res. Ma: e eius stram q
 ta: Min: s. Thomae, quod Conclusio vera.
 Probatur 2a ratio, quod quod unum e qd tale et illud 2.
 magis, debet esse tale, sed voces et nomina
 significant res per conceptus, ita n. nomina rebus
 in pro

An conceptus vel
 res prius significat?

Voces sunt sig
 na intellectus, et itaq
 e rem similitudo.

ergo sunt signa
 intellectus, ergo in
 gna similitudo sunt
 a. ea vel gna diffini
 gna, significant una et e
 nemur h. gna h
 na h. p. q. accidit
 tantia q. se substituens
 magis res sit similitudo
 idem nomen, q. signat
 abis conclusio, q. signat
 eptum multu daret
 sty motu gna p
 100 q. aliud quam
 habes, et hinc q. ut
 i: 30 q. med. aum in
 ind signa a na dnt
 h. p. significat de h. l. re
 cum n. vox, ut ait
 oris si notum no sit
 i. se diffinitivas.
 Conclusio Voces
 et nomina prius, et im
 mediatis significant
 res, et deinde
 mediantibus
 conceptus signifi
 cant res. Haec
 conclusio e. d.
 Thomae parte 1a
 quod 13. artic: 1.
 ubi sic ait. Voces
 sunt signa intel
 lectus, et in intel
 lectu sunt rem
 similitudines, et
 sic patet qd voces
 referunt ad res
 sedas mediante
 conceptione in
 intellectu; ex qibz
 verbis sic argumen
 tor. Sed s. thomae
 Voces significant
 et res, et conceptus.
 Sed significant
 res mediante
 conceptione intel
 lectus, quod voces
 immediate signifi
 cant conceptus,
 mediante vero
 ipsas res. Ma: e
 eius stram qd ta:
 Min: s. Thomae,
 quod Conclusio
 vera. Probatur
 2a ratio, quod
 quod unum e qd
 tale et illud 2.
 magis, debet
 esse tale, sed
 voces et nomina
 significant res
 per conceptus,
 ita n. nomina
 rebus in pro

3. in ponuntur quatenus concipiunt ab intellectu - sed verum prius expriment conceptus et deinde substituunt res ipsas. Probatur 3o. Quod unum signum substituitur & alio prius scilicet signum, & quo supponitur, quam rem ab illo significatum; sed voces substituantur & conceptibus intellectibus, & sunt signa verum; sed voces prius indicant conceptus. Quia patet inde, quod tale signum & substitutum est, & alio signum, tendit in attingere rem. nisi mediantibus illis.

Obiicitur 1o.
Voces tunc figurare conceptus et res.

Obiicitur 2o. Ad probandum Voces tunc figurare conceptus, et non res; voces tunc sunt datus ad supplemendum defectum; sed solos illos substituunt. Patet consequenter: quod signum conceptus eos reddunt perfectos ut suo munere fungantur, & tunc desiderantur. Sed si voces in mente sunt ad supplemendum defectum conceptuum, illos solos substituunt. Et probatur Antea. quia idem est Doctores negant in Angelis voces, et verba externa; quia illi sunt conceptus in adstante manifestare per primum sine vocibus. quod certe clarum signum est, non, res ac conceptus mentis exprimendos tunc adhiberi.

Voces Angelis carere et tunc conceptus manifestare.

Angelis conceptus et res manifestare.

Res. Ad hoc Argumentum licet videri Voces in ventas esse ad signum conceptus, sed non tunc; verum et ad signum res mediantibus tunc conceptus. Ad exemplum de Angelis Res. Eos non idem quod esse quod sunt conceptus alio inmediate manifestant, nisi vocem verborumque externam carere; sed quod tunc ipsi conceptus, tunc res ipsas in conceptum representantur. Fos

liber alius mediantibus
consoni
Obiicitur 2o. Voces
res, sed res ipsas
et signum conceptus, quod
sunt in mente conceptus
et voces figurare conceptus
Angeli sunt in mente
verba figurare conceptus
in mente conceptus
mentis nullas res
adhiberi, in eis nulli
cum res mentis, quod
est nulli in conceptus
verba mediantibus alio
in mente res ipsas
Res. Non est in conceptus
voces, et verba; quod
mentis, quod nulli
adhiberi, in conceptus alio
non motu loquentium
Res. Ad hoc Argumentum
licet videri Voces in ventas
esse ad signum conceptus, sed
non tunc; verum et ad signum
res mediantibus tunc conceptus.
Ad exemplum de Angelis Res.
Eos non idem quod esse quod
sunt conceptus alio inmediate
manifestant, nisi vocem verborumque
externam carere; sed quod tunc
ipsi conceptus, tunc res ipsas
in conceptum representantur.
Obiicitur 3o. Contra

labas aliis imediate significandis possunt exhiberi.

Obiicies 2°. Voces non figuratas conceptus, sed res ipsas tm. 1°. Dantur multae voces significativae, q^{ae} nullum habent conceptum sibi in mente correspondente; q^o falsum est. Voces figurate conceptus. Arto: q^o b^o ex D. Augusti 5°. de trinitate c. 3. ubi ait multa verba figurata ore pferri q^{ib} nulli pcedunt in mente conceptus. et q^o b^o rae. Nam d^o r^o cabinas, in q^{ib} nulli fuerunt conceptus. demde q^o b^o nulli ois conceptus respondet. hoc n. e dicere mendacim aliqd voce indicare, q^o q^o in mente no hnt.

R. Non esse in comoda admittere aliquas voces, et verba; q^o fine ad vestigia loq^o, mur, q^{ib} nulli pcedens respondeat conceptus, adhuc n. conceptus alijs ois respondet, q^o cois nat motu loquendi sui voces confor manq^o aut pcedant conceptus. Ad S. Augusti: R. illum loq^o de verbis in deliberate platis, ad id q^o dicebat de mentientib^o R. H^oto mentientes pferre verba figurata, q^{ib} nulli conceptus respondeat. Cum n. mentientes pferant ois fig^o et nulli possit ali sermone deliberato et aie fig^o rem q^o p^o in mento conceptus, ut for met, ut supponit ex S. Thoma, no, et ita contra menti ire, ut verba sment, q^o no ap, p^oprehendunt, sed ut pcedent oppositum ei, q^o in intellectu congnat nem.

Obiicies 3° Contra 3^{am} conclusionem
Coq

u primus ab in
nli mens conceptus
s. Probatur 3°
if p alio p^o p^o p^o
ram rem ab illo
regand^o q^o conceptus
m. 1° 2° voces p^o
1° m^o, q^o tale fig^o
o fig^o, tenet in
nem q^o non p^o
ante illu.
u Voces tm figur
tm sunt d^o ab q^o ad
d^o illos figur
ity eos reddunt p^o
q^o tm desiderabilis
nt ad supplemen
dos fig^o bunt. et p^o
s negant in fig^o
a; q^o illi p^o con
sistare q^o p^o p^o
clam fig^o q^o no,
x p^o m^o d^o tm
do Voces in verba
nem tm; nem it ad
conceptus. Ad ex p^o
p^o esse q^o p^o con conceptus
ant, n^o p^o vocum
e; sed q^o tm n^o p^o
conceptus n^o p^o p^o
p^o

Cognitio rei e Directa, cognitio conceptus e reflexa, qd et figcau rei erit directa, et figcau conceptus reflexa, tunc subsumo, acq cognitio directa e prior cognitio reflexa; qd cognitio rei cum sit directa erit prior, cognitio conceptus posterior, qd reflexa; qd et figcau rei erit prior, et figcau conceptus posterior qd e contra dicta.

R. Distingueno antea: cognitio conceptus e conceptu conceptu utrius qd eum qualibus concedo antea: ut e imago et finis, titulus rei conceptus, e cognitio reflexa; nego antea: qd figcau et conceptus erit reflexa et consequenter posterior; Distinguo quoq: idem modus, considero conceptu in se quoad talis rerum e, in se representativus, falsus; ut ex 2o notabili patebit. pag. 28.

Disputare oportet hic qd Circa ista verba. Ista antea sunt eadem apud eos, si sunt eadem apud eos seculi manifeste qd voces sunt signa natia, qd e contra dicta. Quia si voces sunt signa natia, erunt eadem apud eos, qd e contra dictum hic e. 1o.

Pro his opulij sicut qd illud supra tetigimus et ex parte solvimus, R. transis. Propter istis, quia dicit, voces no esse easd em apud eos, et consequenter nec signa natia, habenda an esse qd verissima. Quia bona intelligentis solum vocis posse si formam considerari. 1o ut sunt qd eam inditibus natis si: sibi sibi qd ab aliqua ca in sui qd ratione pendunt.

2o. Ut accipiamus ad
per se, ut illud significat.
et se respicit posse
ita in re, ut n
qd e os animalis;
ubi; d ubi; modo
Patum pndu su
cognis qd sunt signa
et quod a hoc idem
qd solum ab aliis
qd peculiari modo
necesse dicitur. Ita
autem dicitur qd d
quoniam representat
et huc est solum ap
signu nate.
qd nos modo capi
possunt si quodam
modo sunt ad signum
sunt signa natia, qd
apud eos qd non possunt
signa, unde voces sunt
dicitur accepti et resp
aliis eandem conuenit
eadem apud eos; qd
est eadem apud eos
Circa signum rem
qd. Non dicitur enim ap
neq: aut: voces qd h
in finem. Cum a re

20 Ut accipiunt ea libera voluntate ad
hoc vel illud finem. Vel ut alij explicant
suo reperire posse. nam si. et tam.
Maa in voce vel nomine a ipse sonus
sive per os animalis; forma vero signat
illud; et utroque modo voces sunt signa
et eadem modo sunt signa naturae; quoniam
ceteri est signa naturae suam carnem.
et quod ad hoc, idem via dicendum de no-
cibus brutum, atque hominum. Sicut n. humanitas
est peculiaris modus esse, facit equum, et
munitur dorem. Ita sermo humanus est de
artificialitatem quae est causa et principium rationem
humana representat hominem ut est sua causa
et hae ratione eodem apud oes, et consequenter
signa naturae.

20 nos modo considerate voces, et formas
signatam si: quatenus ex libero arbitrio hominum
accepta sunt ad finem hoc vel illud, neque
sunt signa naturae, neque eadem ex illo sunt
apud oes. Quod potest nam est ex a principio
origini, unde voces habent suam signatam et
modo accepta et respectiva, vel voluntas
alterius communitatis; sed haec non est
eadem apud oes; et nec signatam non
est eadem apud oes.

Circa, signatam vocum et nominum. Nota
est. Non licere unicuique nomina rebus imponere,
nec, aut. voces et hae vel illa rei signa
imponere. Cum n. voces non debeant tenere
imponi

10
Concl: Voces ut
sunt signatam
naturae, sunt sig-
na naturae, ad
fructus.

20
Concl: voces ut
sunt ex hominum
voluntate impositae,
tae non sunt signa
naturae, sed ad pla-
urba. et sig: materia

his conceptis re-
recta, et figuris con-
o, ac cognitis
reflexa; et cogni-
prior, cognitis con-
to et figuris rei
ty posterior et
gnitis conceptis
hi ubi qd dnm
ut se imago et finis,
gnitis reflexa,
conceptis erit reflexa
; dnm quae eo,
gnitis in se quali,
entibus, falsis,
d. pag. 28.
ia dnm verba, ubi
; si sunt eadem
et voces sunt signa
dnm si voces
eodem apud oes, et
illud signa sunt
brumpt. Propter
eandem quae oes
et naturae, habent an-
tona intelligenda
in considerari.
his naturae si: facti
huius dnm per

Non est, rebus
nominibus imponere,
verere.

Voces in seba non
instituta non sunt
vera signa nata
quod non constabat
in primis principis.

Voces interne
sunt geminæ he:
sunt signa nata

(Similitudines autem
Voces minores sunt
sunt signa nata.

Obiectio ja
de fermere
hæc nates.

imponi sed ut eos spes docent attendenda
sunt rem nati, ut ut vocent figent res, in seba
nata eam. Et sic ut, sicut penes peris,
sunt rem in sagatoris, et nate exploratores
et penes res publicas famulos, aliorum
artes, q. per totam omnem consilio in tali
causa capi uti solent, non rebus imponere.
Hæc de hoc inferes, q. voces sunt signa
nata si in seba nati rem debeant figere.
hoc n. non fat q. ut supra habitum, ut
consistendum signum nate, sed signum nate
debet rem ex sua nati in primis principis
figere, q. novis respectu certe plane
non competit. Excipies tu voca illas
q. interne q. proprias demonstrant, ut
geminæ tristitia, carnis, latitans,
illæ voces q. sunt signa nata q. sunt
et brutam vocis adum tali vel tali modo
affectant, ex intimis principis demonstrat.
Præter illas voces q. non vocant signa bi
tutem habent cum ac q. similitudines
sunt in seba formæ et formæ, signa nates dei
habent. Ut hæc voce. co ac, q. similitudines
sunt cum voca quæ habent cum voce
vanam eiq. nate signum dici pot. et
alios voces q. exprimentur sunt aliam
animatum illos et nates figunt.
Sed contra Obiectio po. Artem, pot
Koran cap. 2. Ut ait, nomen q. hoc natum
eo q. fuerit, non sit cum animal generati
vel. q. sicut Artem voces q. in seba
hæc

hæc utrum nate
cum geminæ rem
Artem in cod
non est in nate
ut dicitur; Quibus
nate abo hinc la
eos abruerit, fe
Pud rite fuerit
Quibus abruerit
nate sua animal
solutam exere
nate e vocis, vel
non nate
Sicut pot; ides
et eos articulate a
tate, sicut non hunc
vocalis sicut dicitur
nate sicut nate, ut
non vero sicut sicut
sicut sicut in p
Artem 24 X
nate Artem, sicut nate
et nate e voca
contra dicitur.
Sicut sicut nate
hæc nate; id q. nate
nate nate; id q. nate

eadem apud eos: quod conceptus sunt
 et idem apud eos. Contra vero videtur
 conceptus non esse eodem modo
 hunc conceptus solis que v. g. format
 uny Rusticis, & distinctio a conceptu
 solis, quem format Mathematicus, &
 distinctio a mat: quod conceptus verum
 non erunt idem apud eos. sed hae
 quaestio quae multum cogitum in libro de aia
 et aperiendo conceptus esse eodem apud eos
 senta quod oity corcor recipit in explicat
 sig e distas, quam tu tu facile explicare pos
 teris si sequentem notamenis rationem
 supponendo conceptu id imaginari ad vnum
 representantem suum obiectu et illud referri
 respectu transcendentali quod non ita refe
 rantur suam et gram, et nam tendunt in
 mutari non possunt, sed rem nam et extra
 usque retineat suam gram ut conceptus
 et si eam ducant potiam suam se: representantem
 directi: et sic intelliges quod de conceptu esse
 eodem apud eos ita se: quod eadem su
 propria, siue sit in mente graui, siue
 utini sit idem representat. v. g. spes lupi,
 ois apud eos hae representat lupum, ex
 quo facile patet ad rem dubitandi in
 iudicio positam. Haec de Conceptibus p nunc
 sufficiant.

Dub: 7.

em sol non
 min: ut e man
 fri n. ut di chi
 h, hngm offy hnt
 ratis hanc vel
 pia et verba su
 um mudo, vel
 apud ad hunc
 dant in catho
 et hunc, sed h
 cathoia sub on
 Cathoia Relig
 ad ma hunc
 mai: sed hunc
 in: hunc hunc
 et hnt hunc, vel
 hunc eam hunc
 n. no e am
 in: et ma: d
 h. in hoc syllo
 Circa verba
 conceptus sunt
 des n. re ois
 ceptus sunt su
 natio sunt
 eadem